

Darko Breitenfeld, Darko Kristović, Matija Majić, Ankica Akrap, Marija Živković, Marina Vuksanović
Hrvatsko liječničko glazbeno društvo HLZ-a, Šubićeva 9, Zagreb

Sudbine nekih skladatelja obljetničara 2013. godine

Svake godine su obljetnice skladatelja koje obilježavamo »okruglo« – stoto ili »neokruglo«, ali imamo dojam da su mnogi skladatelji pritom izostavljeni. Zato smo, baveći se često »jubilarcima« u patografskom smislu, odlučili ovu godinu iskoristiti i iznijeti neke od njih koji ove godine slave 100. jubilej. Neke samo spominjemo, a od za važnije nas čudi da nitko nije više istaknuo značenje Gesualda od Venose, Corellija, Gretryja, pa i Brittena, uz već grandiozne Wagnera i Verdija, a kod nas Ive Lhotka-Kalinskog.

Godina 2013. je i 300. ili 200. (tristota i dvjestota) obljetnica rođenja ili smrti niza skladatelja, od kojih navodimo samo A. S. Dargomižskog, C. H. Alkana te J. K. Vanhala, koji je djelomično radio i u Hrvatskoj.

Od stotih obljetničara ističemo sljedeće.

gorljiv i ta njegova narav može se nazrijeti u njegovim već zaboravljenim madrigalima i rezponzorijima. Umro je u velikoj depresiji, vjerojatno od posljedica astme, relativno rano s 53 godine. Naime skladatelji su tijekom cijele povijesti živjeli u prosjeku više od 60 godina.

iz javnog života. Smatra se da je bolovao od nervozne depresije, tjeskobe i melankolije, a prije smrti je obolio od upale pluća te je u besvjesnom stanju umro u 60. godini.



CARLO GESUALDO, vojvoda od Venose (1560. – 1613). Taj talijanski skladatelj vokalne glazbe bio je jedan od reformatora renesansne glazbe.

Bio je poznat i kao virtuoz na lutnji te dirigent. Imao je buran aristokratski život i brakove. Bio je vrlo emocionalan, strastven i



ARCANGELO CORELLI (1653. – 1713.) talijanski je violinist, dirigent i skladatelj instrumentalne glazbe baroka.

Bio je poznat kao skroman i blag čovjek, krhka zdravlja, koji se zbog dugotrajnih zdravstvenih poteškoća ranije povukao



ANDRE-ERNEST-MODESTE GRETRY (1741. – 1813.). Belgijski je muzikolog i skladatelj niza francuskih opera *comique*.

Bio je općenito čovjek slaba zdravlja, a i cijela mu je obitelj bolovala od tuberkuloze. On je oboljevši od recidiva tuberkuloze umro tek sa 72 godine, vjerojatno zbog mirnog i sredenog načina života.



RICHARD WAGNER (1813. – 1883.) poznati je njemački književnik (libretist vlastitih opera), dirigent i skladatelj niza opera.

Dosta je rano počeo skladati i stekao slavu. Za svoje gotovo megalomanske ideje i način života imao je ogromnu novčanu potporu bavarskog kralja Ludviga II., koji mu je sagradio posebnu operu u Bayreuthu. Prebolio je nekoliko srčanih infarkta te umro nakon zadnjega, burnog reinfarkta, u 70. godini, još stvaralački vrlo djelatna, a nakon svog tek završenog *Parsifala*.



GIUSEPPE VERDI (1813. – 1901.) talijanski je dirigent i skladatelj, uglavnom operne glazbe.

Taj mirni, povučeni i depresivni, ali prodorni operni velikan živio je relativno dramatičnim životom (rano mu je umrla žena i dvoje dje-

ce), u isto tako dramatičnom razdoblju povijesti te je postao utjelovljenjem pokliča za ujedinjenje Italije. Sporije se razvijao i stjecao slavu svojim vrlo popularnim operama; kao da je sporije sazrijevao, ali i stario, tako da je oko njegove 80. godine bila praizvedba njegove zadnje opere, *Falstaffa*. Bio je uglavnom dobra zdravlja, uza samo povremenu boležljivost, a u starosti sve jaču reumu i bronhične smetnje. Povremene teške gripe i upale pluća su ga i ranije gotovo stajale života.

Nakon smrti druge supruge, osamljeno i depresivno mijenja mjesta boravka od svog imanja do raznih hotela, toplica i drugih lječilišta. Ipak, zadnje skladbe ne može više niti završiti. Dohvativši i 20. stoljeće, oborio ga je anglo i zadnji moždani udar te za nekoliko dana, usprkos vrhunskoj liječničkoj pomoći, umire.



EDWARD BENJAMIN BRITTEN (1913. – 1976.) engleski je pijanist, dirigent i skladatelj, posebno operne glazbe te drugih instrumentalnih djela.

Tijekom života družio se i surađivao s pjesnikom Audenom i tenorom Pearsom te općenito bio krhka zdravlja. U mladosti je obolijevao od angina te je došlo do upalnog zahvaćanja i izobličenja aortalnih srčanih zalistaka.

Usprkos liječenju velikim dozama penicilina, stanje mu se u 50-im godinama počelo pogoršavati uza srčane bolove i zatajivanje srca te se morao podvrgnuti velikome kirurškom zahvatu na otvorenom srcu. Kao posljedica operacije, došlo je do moždanog udara, s jakim kljenutima i smetnjama govora, od čega se sporo oporavljao i ostao praktički vezan za invalidska kolica, bez mogućnosti daljih javnih nastupa te ograničenog komuniciranja, odnosno pisanja nota. To ga je veoma pogađalo te su mu depresiju teško mogli ublažiti mnogobrojni posjeti prijatelja. Napose zbog srčanog slabljenja osjeća da mu se bliži kraj te nakon trogodišnje poslijeoperacijske kalvarije umire gotovo mirno, okružen najbližima – daleko prerano – u svojoj 63. godini.

Godina 2013. je stota obljetnica nekih hrvatskih skladatelja, koje rado spominjemo. Radi se o stotoj obljetnici smrti Stjepana Ivana Karlija, Karela Kukle, Nikole Stossa, Ivana Strnada i Ivana Tropscha, kao i stota obljetnica rođenja Marijana Burića, Krešimira Kovačevića, Marijana Mihelčića, Anđelka Milanovića, Gabrijela Đurika, Roberta Herzla, Ericha Samlaića te najznačajnijeg, već spomenutog Ive Lhotka-Kalinskog. Oni su uglavnom umrli u zreloj ili starijoj dobi, najčešće od kroničnih bolesti.

Ujedno se nadamo da će sljedeće, 2014. godine, biti dostojno obilježene 100. obljetnice smrti Ivana pl. Zajca i rođenja Stjepana Šuleka, Natka Devčića, Ive Kirigina, Albe Vidakovića itd.